

ZAKONI O STEČAJU I LIKVIDACIJI U BH:

Kontrolna lista za povjerioce preduzeća koja se nalaze u procesu stečaja ili u kojima se pokreće stečajni proces

31. avgust 2004.

UVOD U KONTROLNU LISTU

Priložena KONTROLNA LISTA ZA POVJERICU PREDUZEĆA U STEČAJU ILI KOJA SU UPRAVO PRED STEČAJEM prvobitno je pripremljena u opštem obliku za USAID Projekat za unaprijeđenje poslovnog okruženja pogodnog za kreditore i investitore (FILE), uz naročitu pomoć glavnog sudije Gregorya F. Kishela iz stečajnog suda Sjedinjenih Država, okrug Minnesota. Nakon što je opšta verzija dostavljena USAID-u 31. maja 2004., prijedlog je zatim prosljeđen i na adrese trideset pet stečajnih sudija i generalnih menadžera na komentarisanje. Tokom jula i avgusta, osoblje FILE projekta je putem telefonskih kontakata i dopisa kontaktiralo sa ovom grupom sudionika, tražeći komentare i sugestije za reviziju kontrolne liste.

Pošto se proces odobravanja dešavao tokom ljetnih mjeseci, samo je ograničen broj komentara na pojedina pitanja iz kontrolne liste pristigao od strane lokalnih učesnika u odobravanju. Osam stečajnih upravnika napisalo je iscrpne komentare, od kojih su neki veoma korisni za proces analiziranja i poboljšanja kompletnosti, fokusa i primjenjivosti kontrolne liste.

Osoblje FILE projekta revidiralo je kontrolne liste shodno primjerenim komentarima lokalnih učesnika. Nakon što je priložena *Kontrolna lista za menadžere preduzeća koja su u stečaju ili koja su pred stečajem* bude i šire distribuisana, FILE očekuje dodatne komentare i sugestije od šire grupe zainteresovanih domaćih učesnika, naročito od osoba koje će učestvovati na obukama i seminarima u organizaciji FILE-a tokom narednih nekoliko mjeseci. Kako budu pristizali ovi komentari i sugestije, dalje će se razmatrati sadržaj i struktura kontrolnih listi, i ako to bude trebalo, napraviće se ispravke i objaviće se «drugo izdanje».

KONTROLNA LISTA ZA POVJERIOCE PREDUZEĆA U STEČAJU ILI KOJA ĆE OTVORITI STEČAJ

Uspješna implementacija novih zakona o stečaju u BH zahtijeva aktivnu ulogu povjerilaca dužničkog preduzeća. BH entiteti nedavno su usvojili nove zakone o stečaju, koji su u skladu sa međunarodno priznatim standardima reorganizacije i likvidacije kroz stečaj; a FILE projekat započinje sa edukativnim programima i programima pilot slučajeva putem kojih će se demonstrirati efikasan način sprovođenja stečaja prema novim zakonima, od početka do kraja. Takva efikasna stečajna administracija je neophodan faktor za napore transformisanja BH ekonomije na inovativnu, izvozno-orijentisanju tržišnu ekonomiju, tj. procesnu potrebu da se restrukturiše i/ili likvidira neefikasna poslovna aktivnost kako bi se oslobodio capital za sposobna preduzeća.

Prema zakonu u BH, stečaj se otvaraju dobrovoljnim ili nedobrovoljnim zahtjevom, i odvija se pod upravom stečajnog upravnika i pod pretpostavkom likvidacije. Dužnik može izabrati da predloži plan reorganizacije tako što će ga priložiti uz dobrovoljni zahtjev ili tako što će ga podnijeti u bilo kojem momentu prije glavnog ročišta. U slučaju odbora povjerilaca, stečajni upravnik također može podnijeti plan reorganizacije.

Kako preduzeća počinju da koriste procedure reorganizacije, više povjerilaca će morati da reaguje na pokretanje stečajnog procesa i informisano učestvovati u predmetima. Stečaj je kolektivni lijek, koji uključuje interese svih povjerilaca dužnika i može na sve njih uticati na različite načine. Situacija se dalje komplikuje dodavanjem strana koje dobivaju svoj status samim pokretanje stečajnog procesa, poput stečajnog upravnika i odbora povjerilaca. To znači da pojedini povjerilac mora da se suoči sa nizom prava više strana, i u isto vrijeme štititi svoja prava na svoja vlastita potraživanja.

Dolje su navedeni neki od faktora i okolnosti koje povjerilac mora uzeti u obzir kada postoji mogućnost da će njegov dužnik biti stavljen pod stečaj, ili je upravo nad njim pokrenut stečaj.

1. Napravite reda u svojim dokumentima vezanim za zaduženje i obezbjeđenje

Vaša prava kao povjerioca treba da budu dokumentovana što detaljnije i što jasnije moguće.

- a. Prikupite sve dokumente vezane za nastanak osnovnog duga, prikazujući uslove plaćanja i definisanje prava povjerilaca, uključujući obveznice, pismene obaveze za plaćanje, ugovore, račune ili narudžbenice. U odsutnosti takvih dokumenata koja direktno dokazuju zaduženje, pripremite da prikazete kopije pisama, elektronske pošte, i ostalih komunikacija u kojima se spominju uslovi dugovne obaveze.

☐	<p>b. Pripremite sve dokumente prema kojima uslovi ugovora variraju od originala, uključujući i sve što (s pravom) dovodi do prava prebijanja ili je punovažno u odnosu na bilo kakvo pitanje koje se odnosi na kvalitet ili kvantitet a koji se može osporavati.</p> <p>c. Pripremite dokument gdje su izračunati iznosi koji će dospjeti na određeni datum.</p> <p>d. Organizujte dokumente kako bi bili dostupni na sudu tokom ročišta.</p>
☐	<p>2. Razmotrite da li će ranije radnje/plaćanja, imati bilo kakvog specijalnog uticaja u kontekstu stečaja.</p> <p>Povjериoci moraju da uzmu u obzir različite stvari koje su možda uradili prije nego je pokrenut stečaj, kako bi sebe zaštitili, ili kako bi povećali šansu povrata od nesolventnog dužnika. Imajte na umu da će drugi povjериoci dobiti manje iz stečaja ako vama bude isplaćeno više na vaše potraživanje (i obratno – vi ćete dobiti manje ako drugim povjериocima bude isplaćeno više) a da će sva potraživanja povjerilaca biti ispitana od strane stečajnog upravnika. Prema tome, razmislite o slijedećem:</p> <p>☐ a. Da li ste primijenili bilo kakvu «samopomoć» za povjериoca prije nastanka stečaja.</p> <p>☐ b. Da li ste primili bilo kakvu naplatu veću nego što stoji prema vašem ugovoru</p> <p>☐ c. Da li ste primili bilo kakvu isplatu «u naturi» ili «naplatu» čiji je iznos neodređen</p> <p>☐ d. Da li ste primili naplatu putem treće strane ili neprikazanih naplata</p> <p>☐ e. Da li znate ili imate bilo kakvu relativno pouzdanu informaciju da, je bilo koji drugi povjerilac imao koristi od nepravedne «samopomoći», prekomjerne isplate, ili naplate «u naturi» ili neodređene isplate, te neprikazane isplate.</p> <p>U stečaju, povjerilac može da nametne radnje pobijanja protiv strana koje su nepravedno imale koristi od određenih ranijih transakcija. Specijalno ovlaštenje stečajnog upravnika da pobije ili poništi takve transakcije jeste jedinstveno za stečaj. Stečajni upravnik ima dužnost da izdvoji ranije transakcije koje favorizuju određene povjериocе u odnosu na ostale ili koje nepravedno smanjuju iznos stečajne imovine koja se može podijeliti između povjerilaca preduzeća. Odredbe o pobijanju mogu se naći u članovima 80-86 Zakona o stečaju.</p>
	<p>Imajući to na umu, razmotrite slijedeće:</p> <p>☐ f. Da li ste primili «preferencijalnu» naplatu tj. naplatu u razdoblju od šest mjeseci prije pokretanja stečajnog postupka i kad je dužnik bio nesolventan,</p>

što vam je omogućilo da budete isplaćeni u većem iznosu nego da ste dobili dio u toku stečaja kao i ostali povjerioci.

- g. Da li ste dobili bezbjedonosnu kamatu, ili zalogu nad imovinom dužnika, kako bi obezbijedili naplatu vaših (ranije neosiguranih) dugova, u razdoblju od šest mjeseci prije nego je pokrenut stečajni postupak i kada je dužnik bio nesolventan.
- h. Da li ste imali koristi od «npropisnih transfera», transfera u razdoblju od šest mjeseci prije nego je pokrenut stečajni postupak i kada je dužnik bio nesolventan, a putem kojeg ste profitirali više nego dužničko preduzeće
- i. Da li ste imali saznanja, ili da li imate relativno pouzdanu informaciju da je bilo koji drugi povjerilac vašeg dužnika profitirao od «preferencijalne» isplate ili obezbjeđenja ili «nepravednog transfera»

3. Razmotrite da li bi trebali prijaviti ove sumnjive radnje (2. a-i) stečajnom upravniku ili odboru povjerilaca ili dužniku.

4. Razmotrite glavne opcije dužnika i stečajnog upravnika u predmetu stečaja: Likvidacija vs. Reorganizacija, i odmjerite ove mogućnosti u smislu šta je u vašem najboljem interesu (dugoročno i kratkoročno).

Većina stečajnih predmeta su jednostavno «likvidacije», gdje se zatvara poslovanje dužnika (ili se ograničeno poslovanje u manjem obimu prebacuje na druge vlasnike), gdje stečajni upravnik preduzima, i napravi pravilnu «raspodjelu» povjeriocima, pema njihovoj klasifikaciji, prioritetu i *pro rati*, u skladu sa iznosom njihovih potraživanja.

Ostali predmeti, međutim, mogu se opisati kao «reorganizacije», gdje se sve aktivnost dužnika ili njen veći dio nastavljen i gdje povjerioci dobijaju naplatu, *pro rata* u skladu sa iznosom njihovih potraživanja, u skladu sa dogovorenim uslovima, koji su također obično strukturisani prema klasifikaciji i prioritetima povjerilaca. Stečaj koji rezultira uspješnom reorganizacijom može za vas kao povjerioca predstavljati prednost, u smislu da možete (i) dobiti veću isplatu, raspodjelu tokom određenog vremenskog perioda nego što bi to dobili iz likvidacije i (ii) možete imati koristi od nastavka poslovanja dužničkog preduzeća, tako što će se vaši proizvodi ili usluge prodavati ili što ćete doći do zaposlenja u reorganizovanom dužničkom preduzeću u budućnosti.

Na osnovu vaših vlastitih zapažanja, upitajte da li dužničko preduzeće ima snage da nastavi sa istim ili svim svojim aktivnostima i stvoriti dovoljno prihoda da otplati svoja dugovanja nakon reorganizacije i/ili da li može privući novog investitora ili kupca da nastavi sa poslovanjem. Uzmite u obzir svaki od sljedećih faktora:

- a. Da li će preduzeće imati uspješno rukovodstvo

☐ b. Da li će preduzeće imati jaku ili slabu poziciju na tržištu
☐ c. Da li će preduzeće biti u stanju privući dovoljno kapitala da ponovno započne sa aktivnostim ili da održi poslovne aktivnosti, da se suoči sa problemima neredovnog održavanja pogona i opreme, da poveća nivo radne aktivnosti ili poboljša poziciju na tržištu, uspostavi «tampon zonu» kako bi ublažilo određene predvidive gubitke ili hitne slučajeve, itd.
☐ d. Razmotrite potencijalnu vrijednost preduzeća u zamišljenoj reorganizaciji
☐ e. Razmotrite potencijalnu vrijednost preduzeća u standardnoj stečajnoj likvidaciji
☐ 5. Konsultujte se sa ostalim povjeriocima.
☐ 6. Pregledajte javne dokumente za ostala potraživanja (porezi, zaloge, presude).
☐ 7. Stupite u kontakt sa stečajnim upravnikom (pitajte ga o njegovoj procjeni preduzeća, njegovim planovima za privremene operativne aktivnosti, i za prezervaciju i realizaciju imovine)
☐ 8. Odredite vašu vlastitu donju granicu kao i granicu za ostale povjerioce (tj. minimalna očekivanja): ☐ a) Šta možete očekivati od likvidacije koju vodi stečajni upravnik (koja nije kontrolisana od strane osiguranog povjerioca) ☐ b) Šta možete očekivati kao rezultat realistične, zamišljene reorganizacije ☐ c) Šta možete očekivati od osiguranog povjerioca, od sprovođenja svojih prava na odvojenu naplatu (sa ili bez isprave o nedostatku)
☐ 9. Za osigurane povjerioce, da li su u redu dokumenti kojim se reguliše dug i zaloga?
☐ 10. Da li je ovaj osigurani povjerilac nedavno preduzeo ikakve radnje kao bi sproveo svoja prava?
☐ 11. Pripremite dodatna potraživanja ako je to dopušteno prema ugovoru ili zakonu
☐ 12. Posjetite lokacije na kojima se odvijaju poslovne aktivnosti dužnika, kao i upravnu zgradu.

☐	13. Provjerite slijedeće, ako je moguće: stanje i moguću vrijednost kolaterala, i dokaz da dužnik štiti vrijednost interesa osiguranog povjerioca (osiguranje od štete, popravka i održavanje, fizičko obezbjeđenje)
☐	14. Pretpostavite najgori mogući scenario likvidacije uz pomoć likvidatora ili profesionalnog prodavca u tom polju, koji bi bio osnov na kojem bi se mjerile sve druge mogućnosti i rizici
☐	15. Zamislite operativni (najbolji mogući) scenario za pozicije povjerioca
☐	16. Ako dužnik ili stečajni upravnik pokuša napraviti reorganizaciju: pokušajte usporediti potencijalnu cijenu vremena koje se provede u planiranju i odgađanju
☐	17. Imajte u vidu da li će dužnik doći u deficit zbog kojeg će se potom smanjiti vrijednost imovine. Da li se smanjuje vrijednost zaloge zbog zasićenosti tržišta ili zbog korištenja?
☐	18. Procijenite vrijednost kolaterala koji se smanjuje zbog zastarjelosti u odnosu na tržišta ili zbog korištenja u odnosu na potencijalni profit ako zaloga ostane kod dužnika i ako se dobije otplata sa kamatom nakon rehabilitovane radne aktivnosti.
☐	19. Ako je povjerilac glavna osigurana strana, <i>kontaktirajte dužnika</i> i zahtijevajte učestvovanje u naporima za reorganizaciju i zahtijevajte uvjerenje o odgovornosti.
☐	20. Odredite strategiju ovih povjerioca na sastancima skupštine povjerilaca.
☐	21. Odlučite da li želite članstvo u odboru povjerilaca.
☐	22. Dostavite dokaze stečajnom upravniku i sudu o nedopuštenim radnjama, prevari, itd. od strane menadžmenta dužnika.